

คอนแชร์โตหมายเลข 2 ของวลาดิสลาฟ บลาเซวิช:
บทวิเคราะห์และแนวทางการฝึกซ้อม
CONCERTO NO.2 BY VLADISLAV BLAZHEVICH: ANALYSIS AND
PRACTICING GUIDELINE

นรเศรษฐ์ อุดการ¹

Noraset Udagarn¹

บทคัดย่อ

บทความสร้างสรรค์ชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบทวิเคราะห์และแนวทางการฝึกซ้อมสำหรับการบรรเลงบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ของวลาดิสลาฟ บลาเซวิช ซึ่งเป็นบทความที่มาจากศึกษาภูมิหลังและแนวคิดของผู้ประพันธ์ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงพร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมตัวก่อนการแสดงบทเพลง โดยหลังจากศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดของผู้ประพันธ์ที่มาของบทเพลงและรายละเอียดเกี่ยวกับการบรรเลงบทเพลง ผู้แสดงสามารถแบ่งแนวทางการฝึกซ้อมและเตรียมตัวก่อนการแสดงบทเพลงนี้ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดและภูมิหลังของผู้ประพันธ์ พร้อมทั้งโครงสร้าง ลักษณะสังคีตลักษณ์ของบทเพลง และส่วนที่ 2 คือ การฝึกซ้อมและพัฒนาเทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงบทเพลง ซึ่งประกอบไปด้วย 4 เทคนิค ได้แก่ ทักษะการใช้คันชัก (Slide Technique) การบรรเลงโน้ตที่มีขึ้นคู่แตกต่างกัน (Intervals and Octave notes) การบรรเลงโน้ตทอดเสียง (Slurs) และการบรรเลงรูปแบบเลียนเสียงร้อง (Singing Style)

คำสำคัญ: บลาเซวิช, ทรอมโบน, คอนแชร์โต, แนวทางการฝึกซ้อม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ pop.popiko@gmail.com

¹ Assistant Professor, College of Music, Payap University, pop.popiko@gmail.com

Receive 25/03/65, Revise 22/06/65, Accept 23/06/65

Abstract

This creative article aims to study the background and ideas of the composer and musical elements of the piece to develop the performance practices and create the preparations for the performance for Vladislav Blazhevich's Concerto no.2. After studying and analyzing the details of the composer, the origin of the piece and the detail for the performance, the performer are therefore able to divide the practice guidelines and preparation for the performance of the Concerto no.2, which can be divided into 2 parts. First, a detailed analysis and backgrounds of the composer and the piece and the second part is the practice and development of techniques used, which consists of 4 techniques, Slide Technique, Intervals and Octave notes, Slurs and Singing Style.

Keywords: Blazhevich, Trombone, Concerto, Practicing guideline

บทนำ

หากจะกล่าวถึงบทเพลงบังคับหลักหรือ “Major Repertoire” สำหรับทรอมโบนจากบทเพลงยุคโรแมนติกที่นักทรอมโบนทุกคนต้องศึกษาและฝึกซ้อมเพื่อบรรเลงนั้น บทประพันธ์ในรูปแบบของคอนแชร์โต (Concerto) ที่มีชื่อเสียงและมักถูกนำมาบรรเลงอยู่บ่อยครั้งในเวทีการแสดงนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นบทประพันธ์ของนักประพันธ์ในฝั่งยุโรป เช่น บทเพลงคอนแชร์โตโนสำหรับทรอมโบน ผลงานลำดับที่ 4 ของเฟอร์ดินานดาวิด (Ferdinand David, 1810-1873) นักไวโอลินและนักประพันธ์ชาวเยอรมัน ซึ่งเป็นตัวแทนของบทเพลงในฝั่งยุโรปตะวันตกและผลงานการประพันธ์จากฝั่งยุโรปตะวันออกอย่างรัสเซีย เช่น บทเพลงคอนแชร์โตสำหรับทรอมโบน ผลงานการประพันธ์ของ นิกโคไล ริมสกี คอซาคอฟ (Nikolai Rimsky-Korsakov, 1844-1908) ซึ่งนอกเหนือจากผลงานหลัก 2 ชิ้นที่กล่าวไปนั้น ยังมีผลงานการประพันธ์ประเภทคอนแชร์โตสำหรับการบรรเลงเดี่ยวทรอมโบนซึ่งมีความน่าสนใจและเป็นบทเพลงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งในด้านรูปแบบการประพันธ์และเทคนิคการบรรเลงซึ่งสามารถเป็นอีกหนึ่งบทเพลงที่เป็นตัวแทนของดนตรีรัสเซียได้เป็นอย่างดี โดยบทเพลงนั้นคือ คอนแชร์โตหมายเลข 2 ของ วลาดีสลาว บลาเชวิช (Vladislav Blazhevich, 1881-1942) นักแต่งเพลงและอาจารย์ผู้สอนทรอมโบนชาวรัสเซีย (Kharlamov, 2008)

วลาดีสลาว บลาเชวิช (Vladislav Blazhevich)

วลาดีสลาว บลาเชวิช เกิดเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม ค.ศ.1881 ณ เมืองสโมเลนสค์ (Smolensk) ประเทศรัสเซีย บลาเชวิชมีวัยเด็กที่ค่อนข้างยากลำบากเนื่องจาก มิคาอิล (Mikail) ผู้เป็นพ่อของเขาต้องโทษทางการเมือง ทำให้ถูกคุมขังและใช้แรงงานในไซบีเรียเป็นเวลานานถึงยี่สิบปี ส่งผลให้ บลาเชวิชกำพร้าพ่อตั้งแต่เกิด หลังจากสูญเสียผู้นำครอบครัวไป แม่ของเขามักจะป่วยเพราะต้องทำงานอย่างหนักและเธอได้เสียชีวิตในปี ค.ศ.1887 ในขณะที่บลาเชวิชมีอายุเพียง 6 ขวบ โดยหลังจาก

นั้น เขาจึงต้องอยู่ในการดูแลของลุง และต้องทำงานในฟาร์มของญาติพี่น้องจนอายุ 12 ปี ซึ่งต้องเกณฑ์ทหาร เมื่อเขาเข้าสู่กองทัพ เขาได้เข้าเป็นสมาชิกและเริ่มการศึกษาด้านดนตรีในวงดนตรีของ “Third Artillery Brigade” ในเมืองสโมเลนสค์ หลังจากความสำเร็จในช่วงสามปีแรกในฐานะนักยูโฟเนียม บลาเชวิชได้รับการเลื่อนยศเป็นผู้บรรเลงเดี่ยวประจำวงดนตรี และด้วยความหลงใหลในเสียงดนตรี ประกอบกับความรักและความต้องการที่จะประกอบอาชีพในดนตรี เขาจึงวางแผนที่จะเปลี่ยนไปเล่นเครื่องดนตรีอื่นซึ่งจะสามารถช่วยให้เขาหาตำแหน่งในวงซิมโฟนีออร์เคสตราได้ จากนั้นในปี ค.ศ.1897 เขาจึงได้เปลี่ยนเครื่องดนตรีเอกเป็นทรอมโบน และทำให้เขาได้ก้าวไปสู่ทรอมโบนที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของรัสเซีย

ในปี ค.ศ.1899 บลาเชวิชได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนักทรอมโบนบรรเลงเดี่ยวประจำหน่วย “Astrakhan Grenadier” ซึ่งดำรงตำแหน่งได้เพียงปีเดียวเพราะในปี 1900 บลาเชวิชได้รับโอกาสเข้าเริ่มการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ “Moscow Conservatory” ด้วยเครื่องดนตรีชิ้นเอกภายใต้การดูแลของศาสตราจารย์คริสตอฟ บอร์ก (Christophe Bork) เมื่อจบการศึกษา บลาเชวิชได้เข้ารับตำแหน่งที่โรงละครบอลชอย (Bolshoi Theatre) ในปี ค.ศ.1906 และเริ่มเขียนต้นฉบับตำราสอนวิธีการบรรเลงทรอมโบน “School for Trombone in Clef” สำหรับผู้เล่นระดับสูง ในปี 1920 เขาได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มทรอมโบนประจำวงโรงละครบอลชอยและเริ่มสอนที่โรงเรียนการดนตรีแห่ง กรุงมอสโก (Moscow Conservatory)

จากประสบการณ์ที่บลาเชวิชได้รับจากอาชีพนักดนตรีประจำวงออร์เคสตราและความรู้ทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนที่โรงเรียนการดนตรีแห่งกรุงมอสโก เขาจึงได้เขียนตำรา และแบบฝึกหัดวิธีการฝึกซ้อมมากมายสำหรับทรอมโบนและเครื่องดนตรีประเภทเครื่องทองเหลืองชนิดอื่น ๆ ซึ่งรวมไปถึงบทเพลงการประพันธ์ชนิดคอนแชร์โตสำหรับทรอมโบนอีกด้วย โดยบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 2 “Concerto no.2” นั้น บลาเชวิชได้ประพันธ์ขึ้นระหว่างปี ค.ศ.1924-1925 พร้อมกับบทเพลงสำหรับทรอมโบนอีกมากมาย อาทิ คอนแชร์โต 13 บทสำหรับทรอมโบน หนังสือแบบฝึกหัด “School for Trombone” สำหรับนักทรอมโบนระดับกลาง แบบฝึกหัด “26 Sequences for Trombone”, “38 Concert Duets for Trombone”, “70 Studies for Tuba” เป็นต้น

ภาพที่ 1 Vladislav Blazhevich

ที่มา: Russian Culture: Vlasdislav Mikhailovich Blazhevich

บทวิเคราะห์คอนแชร์โต หมายเลข 2 (Concerto no.2)

บทเพลงคอนแชร์โตสำหรับทรมอนโบนของบลลาเชวิชเกือบทั้งหมด ถูกประพันธ์ขึ้นในรูปแบบและลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ บทประพันธ์คอนแชร์โตสำหรับทรมอนโบนของเขาทุกชิ้น จะมีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีความโดดเด่นทั้งท่วงทำนองหลัก ทำนองประสานและการบรรเลงสนับสนุน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ แต่ทั้งหมดจะถูกรวมเข้าเป็นหนึ่งเดียวกัน แม้ว่าบทเพลงคอนแชร์โตของบลลาเชวิชจะมีหลายท่อนหรือมีการแสดงออกของบทเพลงซึ่งให้อารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลายแต่ท้ายที่สุดแล้ว เขาได้รวมท่อนทั้งหมดเข้าเป็นบทเพลงเดียวหรือมีเพียงท่อนเดียว พร้อมกับการบรรเลงสนับสนุนสลับไปมาของเปียโน ด้วยองค์ประกอบที่ประพันธ์ขึ้นในลักษณะเดียวกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ (Roberts, 2015) อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์บทเพลงนั้น ทุกท่อนสามารถนำมาแบ่งแยกและดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ได้ทุกท่อนโดยแยกจากกัน โดยมีรายละเอียดองค์ประกอบของบทเพลงและโครงสร้าง ดังนี้

A				B				A ¹		
Introduction	a	b	Transition	c	Trans.	d	c'	Re-trans.	a'	Ending
ท่อนที่ 1-14	15-23	24-43	44-53	54-61	62-69	70-77	78-88	89 - 95	96-103	104-116

ภาพที่ 2 โครงสร้างบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ท่อนที่ 1

ที่มา: นรเศรษฐ์ อุดการ

ท่อนที่ 1 ของบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ของวลาดิสลาฟ บลาเชวิชนั้น ถูกประพันธ์ขึ้นด้วยรูปแบบสัณฐานลักษณ์ไบนารี (Binary Form) โดยส่วน A เริ่มต้นด้วยบทนำจากการบรรเลงของเปียโนจากห้องที่ 1 จากนั้นทอมโบนเริ่มบรรเลงทำนองหลักของบทเพลงเป็นครั้งแรกที่ห้องหมายเลข 7 ถึง 14 ในคีย์ Db เมเจอร์ และหลังจากนั้นทอมโบนจะนำเสนอทำนองต่อไปในส่วน b ที่ห้องที่ 24 ในคีย์เดียวกันจนถึงห้องที่ 39 ซึ่งเป็นส่วนเชื่อมที่จะนำบทเพลงดำเนินต่อไป ด้วยการกลับมาบรรเลงแนวสนับสนุนของเปียโนอีกครั้ง เพื่อค่อย ๆ เปลี่ยนผ่านทำนองและนำบทเพลงไปในส่วนถัดไประหว่างห้องที่ 44 ถึงห้องที่ 53

ตัวอย่างที่ 1 ทำนองหลักท่อนที่ 1

จากนั้นบทเพลงจะเข้าสู่ส่วน B ซึ่งอยู่ในรูปสัณฐานลักษณ์เทอร์นารี (Ternary Form) โดยเริ่มต้นด้วยการบรรเลงเดี่ยวของทอมโบน ซึ่งนำเสนอทำนองใหม่ด้วยทำนอง c ที่ห้องหมายเลข 54 ในคีย์ C เมเจอร์ โดยบรรเลงทำนองจนถึงห้องหมายเลข 61 จากนั้น เปียโนจะเข้ามาบรรเลงสนับสนุนอีกครั้งในการส่งต่ออารมณ์ของบทเพลงไปสู่ท่อนต่อไป ระหว่างห้องที่ 62 ไปจนถึงห้อง 69 ด้วยทำนองใหม่ในส่วน d ซึ่งบรรเลงทำนองในคีย์ F เมเจอร์ โดยหลังจากนั้นจะย้ายไปที่คีย์ D ไมเนอร์เพื่อนำเสนอทำนองหลักอีกครั้ง ก่อนกลับมาแนะนำเสนอใหม่ในคีย์คู่ขนานในคีย์ D เมเจอร์ที่ห้องหมายเลข 78 ถึง 86 จากนั้นเปียโนจะกลับมาบรรเลงสลับในส่วนเชื่อมก่อนที่ส่วน A1 จะเริ่มขึ้น โดยส่วน A1 นั้นจะอยู่ในรูปแบบสัณฐานลักษณ์ไบนารี ซึ่งเริ่มต้นด้วยการบรรเลงของทอมโบนและเปียโนประสานกันที่ห้องหมายเลข 89 ถึง 95 ในคีย์ C เมเจอร์ เพื่อนำเสนอทำนองใหม่ที่มีความแตกต่างไปจากส่วน Introduction ซึ่งทำนอง a จะถูกนำกลับมาอีกครั้งที่ห้องหมายเลข 96 ถึงห้อง 103 ในคีย์ C เมเจอร์ต่อด้วยท่อนจบที่ห้อง 104 ในคีย์ F เมเจอร์

A				A ¹		
Introduction	a	b	Re-transition	a	b'	Ending
ห้อง 117-130	131-139	140-158	159-166	167-177	178-188	188-195

ภาพที่ 3 โครงสร้างบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ท่อนที่ 2

ที่มา: นรเศรษฐ์ อุดการ

ท่อนที่ 2 ของบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ของวลาดิสลาฟ บลาเชวิชมีรูปแบบสัณฐานลักษณะไบนารีซึ่งประกอบไปด้วยส่วน A และ A1 โดยเป็นการบรรเลงท่อนที่มีทำนองวนซ้ำ โดยส่วน A เริ่มต้นด้วยการบรรเลงของเปียโนเป็นบทนำในจังหวะช้าจากห้องหมายเลข 117 ตามด้วยการบรรเลงเดี่ยวของทอมโบนด้วยวิธีการบรรเลง “Rubato cadenza” ที่ห้อง 130 เพื่อนำเสนอทำนอง a ในคีย์ Bb ไมเนอร์ด้วยท่วงทำนองที่ประพันธ์ขึ้นจากบันไดเสียงไมเนอร์ ดังภาพตัวอย่างที่ 2 และบรรเลงทำนองด้วยความต่อเนื่องด้วยอัตราจังหวะที่มีความเคลื่อนไหวกว่าท่อนก่อนหน้าไปจนถึงสิ้นสุดที่ห้องหมายเลข 139 ในคีย์ของ F ไมเนอร์ ซึ่งมีการเชื่อมประโยคเพลงที่บรรเลงโดยเปียโนกลับมาบรรเลงสนับสนุนอีกครั้งตั้งแต่ห้องที่ 140 ถึง 141 ก่อนการบรรเลงทำนอง b โดยทอมโบนที่ห้องหมายเลข 142

ตัวอย่างที่ 2 ทำนอง a ท่อนที่ 2

ในส่วนนี้ บลาเชวิชได้แสดงความสามารถในการประพันธ์บทเพลง ด้วยการพัฒนาทำนอง b ซึ่งเป็นทำนองในคีย์ G major ที่ห้อง 147 แล้วจึงพัฒนาท่วงทำนองออกไปเพื่อบรรเลงขับเคลื่อนบทเพลงไปยังคีย์อื่น ๆ อีกหลายคีย์ เช่น คีย์ Gb เมเจอร์ และคีย์ F# ไมเนอร์ที่ห้องหมายเลข 157 พร้อมการบรรเลงสนับสนุนของเปียโนเพื่อบรรเลงซ้ำอีกครั้ง โดยเป็นส่วน A1 ซึ่งเป็นการทำให้โครงสร้างแบบไบนารีมีความสมบูรณ์ ซึ่งส่วน A1 เริ่มต้นที่ห้อง 167 โดยนำทำนอง a มาบรรเลงซ้ำอีกครั้งในคีย์ Bb ไมเนอร์ซึ่งสิ้นสุดลงที่ห้อง 175 ในคีย์ F ไมเนอร์ และตามด้วยการเชื่อมประโยคเพลงและทำนอง โดยเปียโนซึ่งนำทำนอง b กลับมาบรรเลงซ้ำอีกครั้งที่ห้อง 178 จากนั้น บทเพลงจะมีการปรับเปลี่ยนท่วงทำนองและเสียงประสานไปสู่คีย์ Bb ไมเนอร์ที่ห้อง 185 จนถึง 188 และจบท่อนที่ 2 ด้วยการบรรเลงของเปียโนที่ห้อง 188 ถึง 195

A			B		A ¹		
Introduction	a	b	c	Re- transition	a	b	Coda and Ending
196-211	212-227	235-250	267-283	284-307	323	327-349	350-382
	Transition	Transition			Bridge		
	227-234	250-266			323-326		

ภาพที่ 4 โครงสร้างบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ตอนที่ 3

ที่มา: นรเศรษฐ์ อุดการ

ตอนที่ 3 ของบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ถูกประพันธ์ขึ้นในรูปแบบ “Scherzo Form” โดยโครงสร้างของท่อนนี้สามารถนำมาเปรียบเทียบกับรูปแบบสังคีตลักษณะเทอร์นารี โดยท่อน A จะเริ่มต้นการบรรเลงซึ่งมีการปรับเปลี่ยนจังหวะให้เร็วและมีความกระฉับมากขึ้นทันทีหลังจากท่อนที่ 2 จบลง โดยส่วนเริ่มต้นของท่อนนี้ เป็นการบรรเลงเดี่ยวโดยทรมโบนซึ่งนำเสนอทำนองหลักที่ห้อง 196 จนถึงห้อง 211 ด้วยทำนอง a จากนั้นทำนองนี้จะจบลงที่ห้องหมายเลข 227 และย้ายไปยังคีย์ โดมินันท์ ซึ่งมีการเปลี่ยนผ่านไปสู่ท่อนใหม่ที่ห้อง 227 ไปสู่ห้องที่ 234 ด้วยการบรรเลงสนับสนุนของเปียโน ซึ่งหลังจากนั้นเป็นการบรรเลงเดี่ยวของทรมโบนซึ่งนำเสนอทำนอง b ที่ห้องหมายเลข 235 ในคีย์ Ab เมเจอร์ไปจนถึงห้องที่ 250 และตามด้วยการบรรเลงสลับอีกครั้งของเปียโน ที่เล่นท่อนสลับเพื่อเป็นท่อนส่งเพื่อเป็นการเตรียมให้บทเพลงดำเนินไปสู่ท่อนถัดไป

ท่อน B เริ่มต้นที่ห้อง 267 ในคีย์ Gb เมเจอร์ด้วยการบรรเลงของเปียโน จากนั้นทรมโบนจะบรรเลงเดี่ยวเพื่อนำเสนอทำนอง c ที่ห้อง 269 จนกระทั่งสิ้นสุดทำนองที่ห้องหมายเลข 283 โดยเป็นการย้ายทำนองไปยังคีย์ Bb ไมเนอร์ หลังจากนั้น ท่อน A¹ จะเป็นการนำเสนอทำนอง a ในคีย์ Db เมเจอร์ที่ห้องหมายเลข 308 ซึ่งถูกย้ายไปยังทำนองในคีย์ซบโดมินันท์ในคีย์ Gb เมเจอร์ที่ห้องหมายเลข 323 พร้อมการบรรเลงของเปียโนเพื่อเชื่อมท่อนต่อไป ด้วยประโยคสั้น ๆ จากห้องหมายเลข 323 ถึง 326 ด้วยทำนอง b ซ้ำ เพื่อซ้ำอีกทำนองหลักอีกครั้งที่ห้องหมายเลข 327 ก่อนจบลงด้วยการเปลี่ยนกลับไปคีย์หลักของบทเพลงเพื่อเข้าสู่ท่อนจบซึ่งเป็นการนำเสนอทำนองหลักจากท่อนแรกของบทเพลงในคีย์ของ Db เมเจอร์และบรรเลงจบบทเพลงที่ท่วงทำนองนี้

ตัวอย่างที่ 3 ทำนองท่อนจบ

เทคนิคและแนวทางการฝึกซ้อม

บทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 2 ของวลาดิสลาฟ บลาเชวิชเป็นผลงานการประพันธ์สำหรับทรมโบนโดยมีนักทรมโบนเป็นผู้ประพันธ์บทเพลง ดังนั้นการเลือกใช้เทคนิคทั้งหมดที่ใช้ในการบรรเลงนั้น จึงเป็นเทคนิคที่ถือได้ว่าเป็นการบรรเลงพื้นฐานที่นักทรมโบนทุกคนต้องศึกษาและฝึกซ้อมการบรรเลงให้ได้ โดยในส่วนนี้บลาเชวิชได้ประพันธ์บทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 นี้ด้วยการผสมผสานการบรรเลงที่เน้นการใช้น้ำเสียงที่สง่างาม ฉาดฉานชัดเจนของทรมโบน ซึ่งถูกนำมาผสมผสานกับท่วงทำนองที่มีความไพเราะอ่อนหวานไปพร้อม ๆ กัน ประกอบกับการบรรเลงโน้ตแนวทำนองที่มีโน้ตเช็ต 2 ชั้นและ 3 ชั้นและต้องอาศัยความชำนาญ ส่งผลให้สำหรับการบรรเลงบทเพลงนี้นักทรมโบนจะต้องดำเนินการฝึกซ้อมเทคนิคการบรรเลงให้มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 เทคนิคสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดและแนวทางการฝึกซ้อม ดังต่อไปนี้

1. Slide technique

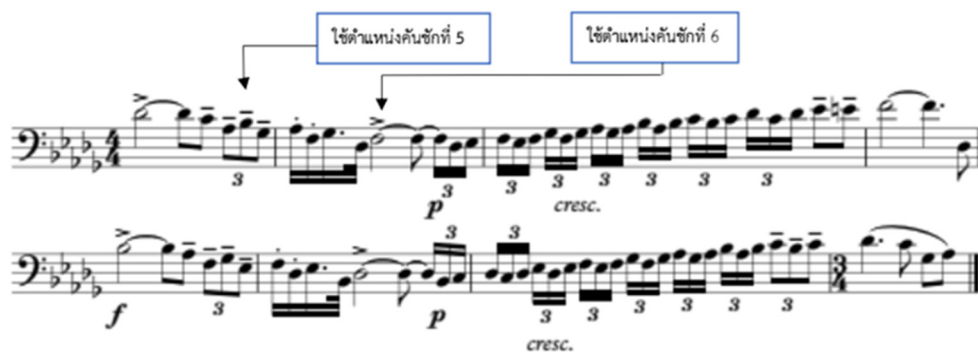
“Slide technique” หรือทักษะการใช้คันชัก เป็นอีกหนึ่งเทคนิคสำคัญที่นักทรมโบนทุกคนที่ต้องฝึกปฏิบัติอย่างเชี่ยวชาญ ซึ่งในบทเพลงนี้ ผู้ประพันธ์ได้เลือกใช้ท่วงทำนองซ้ำ (Sequence) ขึ้นลง โดยเป็นรูปแบบการเคลื่อนที่ของแนวทำนองที่เน้นความต่อเนื่องและการเคลื่อนไหวเพื่อให้อารมณ์ในบทเพลงที่มีความต่อเนื่องมากขึ้นและยังใช้ในการเชื่อมโยงประโยคของเพลงเพื่อส่งไปในท่อนถัดไปได้อย่างชัดเจน ดังภาพตัวอย่างที่ 4 โน้ตทำนองหลักท่อนที่ 1 “Introduction” (Schlossberg, 1974)

ตัวอย่างที่ 4 โน้ตทำนองหลักท่อนที่ 1

จากภาพเป็นการนำเสนอทำนองหลักในท่อนที่ 1 ของบทเพลง ซึ่งเป็นแนวทำนองที่นักทอมโบนสามารถปรับเปลี่ยนและเลือกใช้ตำแหน่งคันชักพิเศษ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการใช้ตำแหน่งคันชักปกติเพื่อให้สามารถบรรเลงแนวทำนองได้ถูกต้องและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยสามารถปรับการบรรเลงโน้ต Bb ออกเทฟ 4 จากเดิมที่ตำแหน่งคันชักที่ 1 ไปเป็นตำแหน่งคันชักที่ 5 เพื่อให้สามารถเคลื่อนคันชักให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันพร้อมทั้งเปลี่ยนไปบรรเลงโน้ต F ออกเทฟ 3 ที่ตำแหน่งคันชักที่ 6 โดยจะส่งผลให้สามารถบรรเลงโน้ตได้เร็วและเลื่อนไหลมากยิ่งขึ้น ดังภาพตัวอย่างที่ 5

ตัวอย่างที่ 5 โน้ตทำนองหลักท่อนที่ 1 พร้อมตำแหน่งคันชักพิเศษ

2. Intervals and Octave notes

บทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ของบลาลาเชวิชเป็นบทเพลงที่มีท่วงทำนองซึ่งประพันธ์ขึ้นจากโน้ตในช่วงเสียงกลางและสูงของทอมโบน โดยทั้งหมดล้วนเป็นแนวทำนองที่มีความท้าทายและมีความไพเราะสลับกับท่อนที่แสดงความหนักแน่นซึ่งบรรเลงด้วยสำเนียงที่ฉาดฉานชัดเจน ซึ่งผู้ประพันธ์ได้เลือกใช้โน้ตที่มีระดับเสียงสูง-ต่ำ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก ส่งผลให้ผู้แสดงจะต้องดำเนินการฝึกซ้อมและพัฒนาขีดความสามารถในการบรรเลงบทเพลงให้เกิดความชำนาญสำหรับการปรับเปลี่ยนช่วงเสียง ให้สามารถบรรเลงท่วงทำนองของบทเพลงให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และแม่นยำที่สุด ดังภาพตัวอย่างที่ 6 โน้ตในท่อน “Con moto”

ตัวอย่างที่ 6 โน้ตท่อน “Con moto”

จากภาพตัวอย่างที่ 6 เป็นการบรรเลงทำนองในท่อน “Con moto” ซึ่งเริ่มต้นการบรรเลงทำนองที่โน้ต C ออกเทฟ 3 ก่อนที่จะบรรเลงโน้ตขยับขึ้นสูงขึ้นทันทีไปที่โน้ต E ซึ่งมีระดับเสียงแตกต่างกันมากถึงคู่ 10 และยังคงมีการสร้างทำนองในรูปแบบเดียวกันต่อเนื่องไปอีก ซึ่งในส่วนนี้ผู้แสดงต้องดำเนินการฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะการบรรเลง โดยสามารถใช้แบบฝึกหัดการบรรเลง

โน้ตสูง “School for Trombone in Clefs” ของ Blazhevich (1925) ในหมวดของแบบฝึกหัด Arpeggio ข้อที่ 1-2 ดังภาพตัวอย่างที่ 7 เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการบรรเลงโน้ตสูงให้เกิดความแม่นยำมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 7 โน้ตแบบฝึกหัด Arpeggio

3. การบรรเลงเทคนิคทอดเสียง (Slurs)

สำหรับทอมโบนนั้น เป็นอีกหนึ่งเทคนิคการบรรเลงที่มีความท้าทายและต้องอาศัยการฝึกซ้อมที่มากเพียงพอ เพื่อให้สามารถบรรเลงโน้ตที่มีการทอดเสียงกันให้ได้เสียงที่มีความนุ่มนวลและเชื่อมต่อกันโดยไม่มีเสียงการลากคั่นชัก ซึ่งจะทำให้เกิดเสียงรบกวนและทำให้ทำนองนั้น ได้เสียงที่ไม่ตรงกับแนวทำนองและเครื่องหมายที่ควรจะเป็น ซึ่งจากภาพตัวอย่างที่ 8 เป็นแนวทำนองหลักท่อน “Allegro non tanto” โดยเป็นท่อนที่ทอมโบนต้องบรรเลงแนวทำนองโดยใช้สำเนียงที่ใช้ความรู้สึกบางเบาตามคำกำกับท่อนที่ระบุไว้ว่า “Leggiero” พร้อมทั้งต้องบรรเลงทำนองด้วยเทคนิคทอดเสียง 2 โน้ตแรกของแนวทำนอง ซึ่งในการบรรเลงผู้แสดงจะต้องเคลื่อนตำแหน่งคั่นชักให้เร็วเพียงพอที่จะไม่ทำให้เกิดเสียงลากคั่นชัก

ตัวอย่างที่ 8 โน้ตทำนองท่อน Allegro non tanto

และในกระบวนการฝึกซ้อมผู้แสดงได้นำแบบฝึก “60 Etudes for Trombone” ของ จอร์จ โคปราช (Georg Kopprasch, 1800-1850) ข้อที่ 5 เป็นแบบฝึกสำคัญสำหรับการฝึกปฏิบัติ โดยทั้งหมดจะเป็นการเน้นการพัฒนาการบรรเลงพร้อมทั้งเน้นการเคลื่อนคั่นชักให้เคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ได้เสียงของแนวทำนองที่มีความเชื่อมต่อกันมากที่สุด ดังภาพตัวอย่างที่ 9 โน้ตแบบฝึกหัดข้อที่ 5 ของโคปราช

ตัวอย่างที่ 9 โน้ตแบบฝึกหัดข้อที่ 5 ของโคปราซ

4. Singing Style

บทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 2 ของบลาวเชวิชนั้น มีท่วงทำนองหลายส่วนที่มีการระบุให้ผู้แสดงใช้สำเนียงและรูปแบบการบรรเลงแบบ “Cantabile” ซึ่งหมายถึงการบรรเลงด้วยรูปแบบที่มีความคล้ายคลึงกับการร้องเพลงหรือ “Singing Style” ดังภาพตัวอย่างที่ 10 โน้ตในท่อน “Andante cantabile”

ตัวอย่างที่ 10 โน้ตท่อน Andante Cantabile

จากภาพเป็นท่วงทำนองจากท่อน “Andante Cantabile” ที่เริ่มต้นการบรรเลงด้วยประโยคนำซึ่งเป็นโน้ตเช็ต 2 ชั้น บรรเลงด้วยจังหวะอิสระที่สามารถยืดหยุ่นได้เล็กน้อย ก่อนนำเข้าสู่อันตรกิริยาลำเนียงเลียนแบบการร้องเพลง เน้นสำเนียงที่อ่อนหวานเพื่อบรรเลงแนวทำนองทั้งหมดให้มีความเชื่อมต่อกันและเพื่อความไพเราะมากยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้สามารถบรรเลงบทเพลงท่อนนี้ได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้แสดงจึงเลือกแบบฝึกหัดการบรรเลงทรมอนบอชชื่อ “Melodious Etudes for Trombone Book 1” ของโจฮานเนส โรชู (Johannes Rochut, 1881-1952) ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดที่คัดเลือกและดัดแปลงมาจากแบบฝึกการขับร้อง “Vocalises” ของมาโก บอร์ดอกนี (Marco Bordogni, 1788-1856) เพื่อเป็นการฝึกและพัฒนาสำเนียงให้มีการเคลื่อนไหวที่คล้ายคลึงกับการขับร้องมากที่สุด

สรุป

บทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 2 ของบลาวเชวิชเป็นบทเพลงบรรเลงเดี่ยวสำหรับทรมอนบอชที่ต้องอาศัยเทคนิคการบรรเลงที่หลากหลาย อีกทั้งเพื่อความถูกต้องในการนำเสนอและแสดงบทเพลง ผู้แสดงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดของบทเพลง แนวคิดของผู้ประพันธ์และพัฒนาแนวทางการฝึกปฏิบัติและเตรียมตัวก่อนการแสดงบทเพลง ซึ่งสามารถสรุปการฝึกการปฏิบัติเครื่องทรมอนบอชออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรก การศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดและภูมิหลังของผู้ประพันธ์และโครงสร้าง ลักษณะสังคีตลักษณ์ของบทเพลง และส่วนที่ 2 คือ การฝึกซ้อมและ

พัฒนาเทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงบทเพลง ซึ่งประกอบไปด้วย 4 เทคนิค ประกอบได้ด้วย ทักษะการใช้คันชัก (Slide Technique) การบรรเลงโน้ตที่มีขั้นคู่แตกต่างกัน (Intervals and Octave notes) การบรรเลงโน้ตทอดเสียง (Slurs) และการบรรเลงรูปแบบเลียนเสียงร้อง (Singing Style) โดยในส่วนของการฝึกซ้อมและการเตรียมตัวก่อนการแสดงนั้น เมื่อผู้แสดงได้ดำเนินการฝึกปฏิบัติตามแนวทางการฝึกซ้อมทั้งหมดนี้ ผู้แสดงจะสามารถบรรเลงบรรเลง บทเพลงได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ตามรูปแบบที่ผู้ประพันธ์บทเพลงได้กำหนดไว้มากที่สุด

รายการอ้างอิง

- Kharlamov, A.G. (2008). Blazhevich: His life and work. *ITA Journal*, 36(3), 30-34.
- Roberts, J. (2015). *Introduction of Soviet Trombone Literature to Western Trombone Repertoire*. Arizona State University.
- Schlossberg, M. (1974). *Daily drills and technical studies for trombone*. M. Baron Company Inc.